

Zij verzetten zich n.l. tegen de omschrijving van het verbond, zooals deze in de bekende Toelichting, welke de Synode van 1942 op haar leerbeslissingen gaf, voorkomt.

Daarin wordt het verbond namelijk getypeerd als „de betrekking, waarin de gemeente Gods als geheel en elk harer leden persoonlijk door Christus is gebreikt”. Deze betrekking wordt dan nader belicht als gezegd wordt dat het tot het „wezen”, tot den „inhoud” van het verbond behoort, dat het heil niet slechts aanbiedt, maar metterdaad geeft en dat de belofte des verbonds een „onvoorwaardelijke heilsbelofte aan de uitverkorenen” is.

Tegenover deze verbondconstructie eigen opvattingen uiteenzettend, sluiten de vijf broeders zich aan bij mannen als Calvin, Ursinus e.a. en omschrijven het verbond als „een wederkerige overeenkomst” (mutua conventio). „In deze omschrijving — zoo redeneeren ze — komt toch, zonder dat men tekort doet aan het monopleurisch karakter van het verbond ten opzichte van de diepste gronden en oorzaken van zijn ontstaan, direct het wederkerigheidskarakter van het verbond op den voorgrond, terwijl daaraan tekort wordt gedaan, wanneer men, als de Toelichting, alleen spreekt van een betrekking waarin wij tot God zijn gebracht. Het verbond immers is niet onze betrekking tot God, doch een nadere en zeer bepaalde regeling van die betrekking. Evenals het huwelijk niet is „de betrekking” tusschen man en vrouw, maar een nadere en zeer bepaalde regeling daarvan. Op dit wederkerigheidskarakter legt b.v. Calvin veelvuldig nadruk, wanneer hij het verbond omschrijft als een wederkerig verbond (mutuum foedus); een wederkerige overeenkomst of afspraak (mutua pactio); een wederkerige relatie of betrekking (mutua relatio); een wederkerige overeenstemming (mutuus consensus); terwijl hij ook spreekt van de twee partijen (duae partes) en de wederkerige verplichting (reciproca obligatio).

Deze elkander aanvullende en onderling bepalende omschrijvingen van het (genade) verbond openen direct reeds de mogelijkheid om de schriftuurlijke gegevens van het verbond beter tot hun recht te doen komen, dan de vervanging daarvan door het onjuiste en vage begrip „betrekking”. Te meer onjuist achten we deze laatste omschrijving, wanneer daarna bij de nadere bepaling van deze betrekking de vraag naar den inhoud van het verbond bepaald wordt vanuit het dilemma dat het verbond of alleen maar zou aanbieden, of metterdaad „de inwendige genade” geven. Hierdoor wordt een valsche tegenstelling gemaakt, die in haar beide deelen onjuist is en, door bepaalde gegevens van Schrift en belijdenis geen recht te laten wedervaren, essentiële elementen van het verbond (die dus tot het „wezen” of den wezenlijken inhoud van het verbond behooren) verwaarloost. Men snijdt zichzelf daardoor de mogelijkheid af om, wat vroeger genoemd werd de „conditiën” van het verbond, als integreerend bestanddeel van het verbond te zien.

Het is toch op grond van de Schrift niet vol te houden, dat wezen en inhoud van het verbond bepaald mogen worden van uit de tegenstelling of aanbieden of geven, omdat de HEERE in het verbond de genade nimmer aanbiedt zonder meer, of geeft zonder meer. En dat de Toelichting dit „geven” aldus opvat, blijkt uit het door haar gestelde dilemma, als ook uit het spreken van „de onvoorwaardelijke heilsbelofte”. Zoowel aanbod als schenking is toch (aangezien „onberouwelijk” en „onveranderlijk” en „vrijmachtig” niet hetzelfde is als „onvoorwaardelijk”) nimmer zonder bepaalde voorwaarde, zonder welke het verbond geen verbond zou zijn. De belofte des heils, die haar grond vindt eenig en alleen in het welbehagen des HEEREN, komt, als ze ons in het verbond wordt geopenbaard, niet anders tot ons dan in conditioneelen vorm, d.i. met bevel van geloof en bekeering. En de schenking is in het verbond slechts schenking van bonds goederen, d.w.z. van voorwaardelijk beloofde goederen.

Uitvoerig beargumenteert het vijftal vervolgens hun beweringen uit de Schrift en de belijdenis. Waarbij ze er den nadruk op leggen, dat zij met de oude Gereformeerden over conditiën van het verbond spreken met scherpe afwijzing van de remonstrantsche constructie daarvan. Gereformeerden konden inderdaad vrijmoedig van conditiën blijven spreken „omdat ze tegelijk beleden, dat de HEERE bij zijn uitverkorenen door zijn Geest ook uitwerkt en geeft, wat Hij eischt. Hijzelf schenkt hun ook de vervulling van deze conditiën. Maar daarom blijven het nog wel conditiën, voorwaarden des verbonds, zooals ook het bevel, dat met de belofte is verbonden, waarlijk bevel blijft, al belooft de HEERE te geven wat Hij eischt. De toezegging dat de HEERE Zelf in Zijn uitverkorenen zal uitwerken wat Hij eischt, bracht hen er niet toe om de conditiën (het bevel van geloof en bekeering) uit de bepaling van het wezen des verbonds te elimineren, zoodat het verbond geheel zou opgaan in de belofte (promissio), of nader nog, zooals de Toelichting doet, in de schenking, het metterdaad geven (donatio) zonder meer. De belofte van het evangelie, d.i. de belofte des verbonds (het eeuwige leven) komt naar de Dordtsche leerregels (Hoofdst. II, 5) steeds tot ons in conditioneelen vorm”.

UIT DE SCHRIFT

HET BROOD DER PRIESTERS WORDT HET BROOD DER KERK.

En er kwam een man van Baäl-Salisa, en bracht den man Gods brooden der eerstelingen, twintig gerstebrooden, en groene aren in hare hulzen; en hij zeide: Geef aan het volk, dat zij eten. 2 Kon. 4:42.

En er kwam een man van Baäl-Salisa. Die man is voor ons een totaal onbekende. Ook zijn woonstede weten de geleerden vandaag niet meer precies aan te wijzen. Maar hij staat op den eenen weg, dien God in Christus neemt ter verlossing der wereld. En het gebeurde met deze brooden der eerstelingen vormt mede een accoord in het groote loflied der zaligheid.

Het is een simpel verhaal. Deze man brengt Elisa, die zich waarschijnlijk te Gilgal bevindt, brooden der eerstelingen. Twintig gerstebrooden. En dan moeten wij niet aan onze brooden denken. Het zijn maar kleine broodjes, zoo klein, dat er drie nodig zijn om een maaltijd te vormen voor een man. Dus een man of zeven hebben er een maaltijd aan. Dat het inderdaad maar weinig is blijkt wel uit het feit, dat de man zijn twintig gerstebrooden uit zijn zadeltzak haalt. Want zoo zullen wij den tekst moeten lezen: „Er kwam een man uit Baäl-Salisa, die bracht aan den man Gods als eerstelingenbrood twintig gerstebrooden en arenkost in zijn zadeltzak”.

Deze man is een van de getrouwen in den lande. Hij kent de wet Gods, en hij handelt naar de wet Gods. Immers het is de wet des Heeren, die de eerstelingen van den oogst vraagt als een dankoffer voor den Heere. Hij, die de eerstelingen des lands brengt, uit daarmee zijn dankbaarheid voor het ontvangen van Kanaän na de verlossing uit Egypte. Dit dankoffer werd naar den priester gebracht, die het voor het altaar des Heeren neerzette. Alzoo werd beleden, dat Kanaän louter gave was. In het offer der eerstelingen werd Kanaän met al zijn vruchten den Heere gewijd.

En de Heere bestemde deze eerstelingen tot onderhoud van de priesters. Zij mochten deze heilige spijs eten voor zoover zij zelf heilig waren. Met het brengen van de eerstelingen werd dus beleden: Kanaän is Uw land, o God. Het is Uw eigendom, Uw erfenis. En als de Heere dan deze eerstelingen tot spijs geeft aan de priesters, dan zegt de Heere daarmee, dat deze priesters de erfenamen Gods zijn, dat hun Kanaän toekomt, hun, die Hem dienen in Zijn tempel, die cultisch rein zijn als afbeelding en profetie van het geheiligd zijn door den Geest. Zij waren Gods koninklijk priesterschap, en als zoodanig erfenamen Gods. Dat openbaarde de Heere in de wet op de eerstelingen. Dat was de glorie der priesters. Dat maakte hen tot de grand-seigneurs onder Israël. In de spijs der eerstelingen, die God hun gaf, zeide de Heere: Wees Mij een koninkrijk van priesters.

Maar nu schijnt deze man uit Baäl-Salisa af te wijken van de letter der wet. Want hij brengt deze brooden der eerstelingen niet aan de priesters, maar aan Elisa. Dat kon in het rijk der tien stammen niet anders. De vromen mochten de priesters van den kalverdiensnatuurlijk niet als wettige priesters erkennen. En het gaan naar Jeruzalem was hun verboden. En daarom vergaderden zich de kinderen Gods in die dagen rondom de profeten. Zij kwamen op den sabbath en op het feest der nieuwe maan naar hen toe om uit hun mond geleerd te worden. Bij den profet, als drager van het Woord Gods, was in die dagen de wettige kerk, en daar was ook de legitieme dienst des Heeren.

Deze man heeft toch de stem der wet gehoord. Hij moest den Heere Zijn dankoffer brengen. Maar dan moet hij bij Elisa zijn. Hier kan hij God zijn dank betalen en Hem prijzen in zijn lied.

Maar nu komt het wonderlijke. Elisa aanvaardt ook deze brooden der eerstelingen. Hij treedt hier dus in de rechten van den priester in Gods tempel. Hij spreekt dus ook uit, dat hier bij hem de wettige dienst des Heeren is. De tempel mag ontoegankelijk zijn om door middel van het Aäronietisch priesterschap voor Gods aangezicht te verschijnen, het is geen belemmering om den Heere in waarheid te dienen.

En verder, Elisa bestemt deze brooden der eerstelingen voor het volk, voor het gewone volk. Want hier wordt niet gesproken van profetenzones, zooals

Uitgaande van deze reformatische doctrina ontrent het verbond, betoogen ze voorts dat God, hoezeer de kinderen des verbonds op tweërlei wijze de belofte des verbonds beantwoorden, hen toch allen in zijn verbond tot zijn kinderen aannam en dat deze kinderen inderdaad als werkelijke bondelingen moeten worden aangemerkt. Met Calvin houden zij vast dat elke gedoopte individu de betekening en de verzegeling van de eene verbondsbelofte ontvangt. En in een breed betoog handhaven zij de realiteit van verbondsbreuk „in eigenlijken zin” en van een „reële wraak des verbonds”.

in het gedeelte, dat aan dit vers voorafgaat, maar hier is een kring van geloovigen bijeen, een schare van honderd menschen. En nu beveelt Elisa, dat zij allen van deze brooden der eerstelingen zullen eten. Hij zet hun dus de spijs der priesters voor. Hij erkent bij dezen maaltijd niet het onderscheid tusschen priesters en leeken. Zij zitten hier allen aan als een koninklijk priesterschap in den Heere. Over dezen maaltijd schittert pinksterglorie. In dezen kring van geloovigen zien wij de bedeling der schaduwen profetisch heengrijpen naar de schoone toekomst.

Het brood der eerstelingen was voor de priesters. Maar dan moesten zij cultisch rein zijn. Deze cultische reinheid was afbeelding van het geheiligd zijn door den Geest. Hiermede openbaarde de Heere, dat Kanaän met al zijn rijkdom was voor hen, die geheiligd zijn door den Geest.

Nu ziet Elisa deze vergadering als rein, als heilig. Hij vraagt geen Levietische reinheid. Zij zijn rein als hoorders van het Woord Gods. Denk aan wat de Heiland tot Zijn discipelen zeide: Gijlieden zijt nu rein om het Woord, dat Ik tot u gesproken heb. En daarom vormen deze geloovigen met elkander een gemeenschap van heiligen, die gerechtigd zijn tot den maaltijd der eerstelingen, tot de spijs der priesters. Zij worden hier als koninklijk priesterschap erkend. Zij ontvangen dus in dezen maaltijd der eerstelingen Kanaän, en in Kanaän de belofte der vernieuwde schepping, die komende is.

Elisa maakt geen revolutie. Hij breekt de wet Gods niet. Hij laat alleen den diepen zin der wet zien. Kanaän met al zijn rijkdom is voor hen, die, geheiligd door den Geest, den Heere dienen in Zijn tempel.

Zoo heeft ook de Heere Christus de wet niet gebroken maar vervuld, toen Hij aan het kruis den dienst der schaduwen afschafte. En op het Pinkstereest wordt de geheele gemeente uitgeroepen tot een koninklijk priesterschap. Wij zijn nu allen geheiligd in Christus. Wij zijn nu in Hem erfenamen der wereld. God kent geen priesters en leeken meer. Priesters, die als grand-seigneurs Zijn heilgdom mogen betreden en leeken, die van verre staan. Hij kent ook het brood der eerstelingen niet meer als de spijs voor de priesters, en het profane brood als het brood der leeken. Neen, alle spijs is nu priesterbrood om ons te bekomen tot Zijn dienst. Het brood der priesters is nu geworden het brood der kerk.

Dat heeft zijn betekenis voor het dankuur voor het gewas. Wat dit jaar gegroeid is op de velden, en wat als spijs en drank op onze tafels gestaan heeft, dat was de spijs Gods voor Zijn koninklijk priesterschap, dat was de spijs van hen, die het gezegend aardrijk erven. En eten en drinken en werken is nu de ééne dienst der heiligen Gods om Hem in alles en met alles te dienen en Zijn Naam te verheerlijken.

Het brood der priesters het brood der kerk.

Hoe duur is dan onze roeping om Hem te dienen; om Hem te dienen als een koninkrijk van priesters, geheiligd in Jezus Christus!

Het dankuur voor het gewas heeft het ons weer ingescherpt; het brood was heilig, en het water was heilig in Hem, en wij zijn geheiligd in Hem. Die ons met de gansche wereld kocht met Zijn dierbaar bloed.

Leer mij, o God van zaligheden, mijn leven in Uw dienst besteden. v. d. B.

BRIEVEN VAN DE REIS

DE CRITIEKE handbeweging.

Een goed chauffeur moet voor een artist wel 'n prachtgezicht wezen. Zie hem daar gemakkelijk achterover leunen, en let op het spel van zijn handen. Loosjes aait de rechter het stuurrad en onderwijl laat hij de linker manipuleeren met zijn sigaar of, wat overigens zijn geest verstrooit, soms brengt hij die linker even achteloos uit het raam, om, verveld als 't ware, een of andere aanwijzing te doen aan den collega-soezer achter hem, en dan laat hij de rechter even 'n klein kleinigheidje dwang oefenen op 't stuurrad, dat even gehoorzaamt, maar dan ook dadelijk weer losgelaten wordt en in zijn ouden stand terugspringt. En zie, zóó heeft de man een bocht genomen, die beslissend is voor den weg dien gij zult gaan.

Een artist ben ik niet; maar toch voelde ik even iets van het gewicht van het achtelooze gebaar, waarmee in den achternamiddag van Zaterdag 4 October de schoonzoon van Rev. Hoeksema, n.l. ds. Doeze van Bellflower (Californië), voor de laatste maal de auto, waarin we samen zaten, afvoerde van den weg, die langs de kust van den Stillen Oceaan loopt. Toen die bocht genomen was, de tweede maal, toen wist ik: nu gaat K. S. weer terug, terug, terug. Hij heeft wel een paar dagen zich vastgezet aan die kust van den Pacific, het uiterste Westelijke puntje van zijn trip, maar na die bocht is 't onherroepelijk: het Oosten in. 't Noord-oosten? Goed. Dat is óók Oosten.

Dat was Zaterdagmiddag 4 Oct.: Het is nu Maandag 13 Oct. Voor 't eerst na mijn vorig briefje, geschreven in den trein naar Californië, is er weer wat tijd voor De Reformatie: weer zit ik in den trein van Bozeman

(in Mont.
ik nu wée
te schrift
Pacific R
sneer ont
niet. Ik v
de neder
de ameri
baas, nie
amerika
ontzag v
overtikt.
officium
schrijft
maar i
waren en
schoolle
bij één gr
rest. Dez
overtikte
dagmorge
gedrukt
radio-opn
weer nam
den zette
blj zijn n
ma. Maar
lezing va
jongen ko
En was
matie-zet
excuses t
één van z
dominee
over het
die uitlat
gevaar m
hartediev
gaan afva
ken"? Ma
't euvel g
noemd va
hielpen o
dagen, to
wel af em
Maar sed
zit geen
keningen,
een of al
alleen als
soms nog
de opvatt
amerika
ken heb
gebrachte
vluchtige
ken zullen
zit. En op
Zoo heb
indruk va
daarvan
in Pella
tagetijd
van den
quantiteit
'eresse va
verblijft in
vreugde.
mool ook
ze in snee
er zoo gro
wisseling
landsche
ik er late
het roer
Oosten.

In Gran
examen v
vragen he
komen ve
lezers zie
hier leve
vragen, di
grijpt dat
den dienst

Cand.
voorstel
1:16, 17.
niet aanst
het hoofd
En wat m
optrad als
dat deze
hier kunne
het ew
tot zal

De spre
geklopt de
zijn. Toen
het podium
staande d
te kunne
den profes
De twee